

gemeente
Weststellingwerf

Jaarplan Verbijzonderde Interne controle 2025

Gemeente Weststellingwerf, 2025

INHOUDSOPGAVE

0. SAMENVATTING	2
1. INLEIDING	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Rechtmatigheid	4
1.3 Doelstellingen	4
1.4 Controlecyclus	4
2. OPZET EN AANPAK.....	5
2.1 Interne beheersingssysteem.....	5
2.2 Rol en positie (verbijzonderde) interne controle	5
2.3 Rechtmatigheid	6
2.4 Rechtmatigheidsverantwoording	6
2.5 Planning en werkwijze controleonderzoeken	6
2.6 Rapportages en voortgangsbewaking	7
3. CONTROLEONDERZOEKEN 2025	8
3.1 Uitvoering sociaal domein.....	9
3.2 Personeel.....	9
3.3 Gemeentelijke belastingen	9
3.4a Inkoop en aanbesteding	9
3.4b Inkoop en betalingen.....	10
3.5 Specifieke uitkeringen (SiSa).....	10
3.6 Aan- en verkopen grond	10
3.7 Subsidieverstrekingen.....	10
3.8 Treasury	11
3.9 Leges, vergunningen en ontheffingen	11
3.10 Leerlingenvervoer	11
3.11 Leges burgerzaken	11
3.12 Volledigheid Inkomsten.....	11
4. OVERIGE WERKZAAMHEDEN 2025	13
4.1 Controleprotocol, normenkader en toetsingskader 2025	13
4.2 Rechtmatigheidsverantwoording 2025	13
4.3 IT en dataveiligheid.....	14
5. GLOBALE JAARPLANNING.....	15

0. SAMENVATTING

Het jaarplan verbijzonderde interne controle 2025 beschrijft de opzet en aanpak van de verbijzonderde interne controle en biedt de basis voor de vast te stellen processen die in 2025 onderdeel zijn van de verbijzonderde interne controle, wat de diepgang van de interne controlewerkzaamheden is en welke overige werkzaamheden in 2025 opgepakt zullen worden.

Vanaf het verslagjaar 2023 is het college verplicht een rechtmatigheidsverantwoording af te leggen die onderdeel is van de jaarrekening. De uitgevoerde interne controles zijn mede input voor de rechtmatigheidsverantwoording van het college. Het beleidsplan "Interne beheersing 2023 – 2025 - Risicogericht en in control" beschrijft de opzet, inrichting en aanpak van de (verbijzonderde) interne controle en biedt aanknopingspunten om de interne beheersing binnen de organisatie verder te ontwikkelen. In het beleidsplan is op basis van de uitgangspunten gekozen voor een jaarlijkse controle van de significante processen en een driejaarlijkse controle van de overige processen.

In het jaarplan zijn op basis van de financiële omvang, de (fraude)risicoanalyse en relevante wet- en regelgeving de processen opgenomen die in het controlejaar 2025 worden gecontroleerd. De opgenomen verbijzonderde interne controlewerkzaamheden dragen bij aan het waarborgen van de kwaliteit van de interne beheersing en vormen naast overige controlewerkzaamheden de onderbouwing voor de rechtmatigheidsverantwoording over 2025. Zoals ook in het beleidsplan 'Interne beheersing 2023-2025 Risicogericht en in control' is opgenomen, vindt er een beweging plaats waarbij de teams een grotere rol krijgen in de interne controle. De adviseur interne controle opereert in de derde lijn vanuit de toetsende rol en het uitvoeren van reviews. Eventuele bevindingen met financiële impact worden vanuit de derde lijn gecontroleerd en verder onderzocht, ook wanneer de bevinding geen onderdeel is van de review op de tweedelijnscontrole. De overige processen worden enkel vanuit de derde lijn door de adviseur interne controle uitgevoerd. In 2025 zullen acht jaarlijkse processen, twee voormalig driejaarlijkse processen, twee driejaarlijkse processen en twee overige processen onderwerp van onderzoek zijn. De processen voor 2025 worden hieronder schematisch weergegeven.

De adviseur interne controle toetst buiten het proces, dus per definitie achteraf, of de uitvoering (financieel) rechtmatig is en een getrouw beeld geeft. Deze verbijzonderde interne controle wordt namens de leiding uitgevoerd en is aanvullend op de bestaande controle- en beheersings-maatregelen in het proces. De adviseur interne controle stelt samen met de teams, na een controleonderzoek, een rapportage op over het gehouden onderzoek, de uitkomsten (bevindingen en conclusies) en de verbetermogelijkheden (aanbevelingen). De aanbevelingen worden tweemaal per jaar via het actieregister aangeboden via de directie en het college ter kennisname aangeboden aan de controlecommissie.

Naast de opgenomen processen die in het controlejaar 2025 worden gecontroleerd worden er in 2025 overige werkzaamheden verricht. Deze hebben betrekking op het controleprotocol, normen- en toetsingskader, de rechtmatigheidsverantwoording en IT en dataveiligheid.

Proces	Frequentie	Toelichting	2e lijn	3e lijn
Uitvoering sociaal domein	jaarlijks	Zie 3.1	X	X
Personeel	jaarlijks	Zie 3.2	X	X
Gemeentelijke belastingen	jaarlijks	Zie 3.3		X
Inkoop en aanbesteding	jaarlijks	Zie 3.4		X
Specifieke uitkeringen (SiSa)	jaarlijks	Zie 3.5		X
Aan- en verkopen grond	jaarlijks	Zie 3.6	X	X
Subsidieverstrekingen	jaarlijks	Zie 3.7	X	X
Treasury	jaarlijks	Zie 3.8		X
Leges, vergunningen en ontheffingen	jaarlijks	Zie 3.9		X
Leerlingenvervoer	jaarlijks	Zie 3.10	X	X
Leges burgerzaken	driejaarlijks	Zie 3.11		X
Inkomsten: controle op volledigheid	driejaarlijks	Zie 3.12		X
Fraude, integriteit en naleving wet- en regelgeving	jaarlijks	Zie 3.13		X
IT en dataveiligheid	jaarlijks	Zie 3.14		X

Tabel 1: Overzicht processen jaarplan verbijzonderde interne controle 2025

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het college van burgemeester en wethouders (hierna het college) is verplicht (conform artikel 212/213 van de Gemeentewet) zorg te dragen voor de interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van financiële beheershandelingen. Het college dient zodanige maatregelen te treffen dat de rechtmatigheid van de algehele uitvoering gewaarborgd is. Om hier vanuit de (verbijzonderde) interne controle invulling aan te geven is het jaarplan verbijzonderde interne controle opgesteld. Dit jaarplan biedt de basis voor de jaarlijks vast te stellen processen die in 2025 onderdeel zijn van de verbijzonderde interne controle, wat de diepgang van deze interne controlewerkzaamheden is en welke overige werkzaamheden in 2025 opgepakt zullen worden.

1.2 Rechtmatigheid

Vanaf verslagjaar 2023 dient het college verantwoording af te leggen over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening. In de rechtmatigheidsverantwoording geeft het college aan of de gemeente bij alle (financiële) beheershandelingen en transacties de relevante wet- en regelgeving naleeft binnen de daarvoor vastgestelde grenzen. Om het college in staat te stellen deze verantwoording af te leggen is zowel een goed functionerend systeem van interne beheersing als ook een gedegen interne controle nodig. Dit laatste omvat met name een adequaat jaarplan verbijzonderde interne controle, inzicht in de belangrijke financiële processen, risico-inschattingen per proces, gedegen uitvoering van de interne controles, evaluatie van de bevindingen en jaarlijkse controlerapportages. De accountant beoordeelt al het voorgaande om vast te stellen dat het college een getrouwe verantwoording heeft opgenomen in de jaarstukken.

1.3 Doelstellingen

Het doel van de verbijzonderde interne controle is enerzijds het zichtbaar vastleggen van de opzet, bestaan en werking van de interne beheersing van processen en anderzijds het bijsturen en een bijdrage te leveren aan de kwaliteitsverbetering en –borging en het afleggen van verantwoording. De verbijzonderde interne controle is daarmee een belangrijk instrument om de rechtmatigheid te borgen. Met een toereikend jaarplan verbijzonderde interne controle kunnen deze doelstellingen worden gerealiseerd.

1.4 Controlecyclus

Volgens een roulerende controlecyclus worden alle gemeentelijke processen met (substantiële) financiële beheershandelingen gecontroleerd. De financiële omvang en de risico-inschatting bepalen daarbij in belangrijke mate de prioriteitstelling van de uit te voeren controlewerkzaamheden. Daarnaast worden de bevindingen uit voorgaande controles, de bevindingen van de accountant in de managementletter en mogelijke speerpunten van de raad betrokken in de uit te voeren controlewerkzaamheden. In het beleidsplan “Interne beheersing 2023 – 2025 - Risicogericht en in control” is gekozen voor een jaarlijkse controle van de significante processen en een driejaarlijkse controle van de overige processen.

2. OPZET EN AANPAK

In dit hoofdstuk wordt op hoofdlijnen de opzet en aanpak van de verbijzonderde interne controle beschreven. Een uitgebreide beschrijving staat in het “Beleidsplan Interne beheersing 2023 – 2025 – Risicogericht en in control”.

2.1 Interne beheersingssysteem

De gemeentelijke beheersorganisatie moet goed zijn ingericht zodat het naleven van alle relevante wet- en regelgeving met voor de gemeente financiële consequenties zichtbaar en toetsbaar wordt vastgelegd. Hierin zijn de interne controlemaatregelen en de verbijzonderde interne controle maatregelen te onderscheiden.

Interne controlemaatregelen

Eerstelijnscontrole: interne controle binnen het proces als onderdeel van de administratieve organisatie/interne beheersing (AO/IB).

Tweedelijnscontrole: interne controle binnen het proces als interne beheersingsmaatregel of als kwaliteitscontrole uitgevoerd door het team zelf.

Verbijzonderde interne controlemaatregelen

Derdelijnscontrole: de verbijzonderde interne controle. De controle die achteraf plaatsvindt door de adviseur interne controle, welke niet direct betrokken is bij het proces.

2.2 Rol en positie (verbijzonderde) interne controle

Zoals het beleidsplan “Interne beheersing 2023 – 2025 – Risicogericht en in control” beschrijft vindt er een beweging plaats waarbij de teams in de organisatie een grotere rol krijgen in de interne controlewerkzaamheden. De medewerkers van het team voeren (deels) de interne controles uit. Risicobeheersing is hiermee, naast de beheersmaatregelen in het proces, zoveel mogelijk ingebouwd in de gemeentelijke processen. Daarbij zal de adviseur verbijzonderde interne controle een adviserende, signalerende en toetsende rol vervullen. De adviseur verbijzonderde interne controle voert daarbij onder andere een review uit op de interne controles uitgevoerd door de teams.

Wat gaan de teams doen?

De beheersmaatregelen in de processen worden veelal door de medewerkers van het team uitgevoerd, zoals het vier-ogen-principe of functiescheiding. Hierbij is het van belang dat de beheersmaatregelen zichtbaar en traceerbaar worden verricht en vastgelegd zodat achteraf de opzet, bestaan en werking van deze maatregelen vastgesteld kan worden. Daarnaast voeren de teams (deels) verschillende kwaliteitscontroles uit als onderdeel van de interne controlewerkzaamheden volgens het werkprogramma per proces.

Wat doet de adviseur interne controle?

De adviseur interne controle heeft hierbij een adviserende, signalerende en toetsende rol. De adviseur interne controle toetst buiten het proces, dus per definitie achteraf, of de uitvoering (financieel) rechtmatig is en een getrouw beeld geeft. Deze verbijzonderde interne controle wordt namens de leiding uitgevoerd en is aanvullend op de bestaande controle- en beheersingsmaatregelen in het proces. De adviseur stelt vast of de bestaande controle- en beheersingsmaatregelen in het proces beschreven, actueel en vastgesteld zijn en stelt de opzet, bestaan en werking van de bestaande controle- en beheersingsmaatregelen in het proces vast. Ook stelt de adviseur interne controle vast of er relevante nieuwe ontwikkelingen/risico's zijn die van invloed kunnen zijn op de (verbijzonderde) interne controle. De omvang van de werkzaamheden van de adviseur interne controle is hiermee in grote mate afhankelijk van het bestaan en de werking van de controle- en beheersingsmaatregelen en actuele ontwikkelingen/risico's in het proces. De adviseur interne controle zoekt hierbij de samenwerking met de teams en de medewerkers die de beheersmaatregelen en/of de interne controlewerkzaamheden uitvoeren op.

Hoe is de onafhankelijkheid gewaarborgd?

Voor een goede vervulling van de interne controlefunctie is onafhankelijkheid belangrijk. Het is daarom belangrijk dat de adviseur interne controle niet direct betrokken is bij de processen, voldoende autonoom is ten opzichte van de leiding en centraal in de organisatie is gepositioneerd. De VIC-functie van de gemeente Weststellingwerf is ondergebracht bij het team advies en ondersteuning en draagt dus geen operationele verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de te controleren processen die in de lijn plaatsvinden. De onafhankelijkheid ten opzichte van het proces is daarmee voldoende gewaarborgd.

Wat is het doel van de VIC-functie?

Het doel van de VIC-functie is om op basis van proces- en gegevensgerichte controles een uitspraak te kunnen doen over enerzijds de (financiële) rechtmatigheid van het naleven van relevante wet- en regelgeving, gemeentelijke beleidsrichtlijnen en procedures en anderzijds de getrouwheid van de operationele en financiële informatie. Het doel is ook om bij te sturen en een bijdrage te leveren aan de kwaliteitsverbetering en –borging en het afleggen van verantwoording.

2.3 Rechtmatigheid

In de jaarrekening legt het college verantwoording af over alle negen criteria van rechtmatigheid. Het calculatiecriterium, valueringscriterium, adresseringscriterium, volledigheidscriterium, aanvaardbaarheidscriterium en het leveringscriterium hebben betrekking op zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid en komen tot uitdrukking bij de jaarrekeningcontrole en de controleverklaring van de accountant. Omdat de eerste zes criteria worden afgedekt door het getrouwe beeld, vallen zij buiten de scope van de rechtmatigheidsverantwoording. Hoewel deze criteria buiten de scope van de rechtmatigheidsverantwoording vallen, zijn deze criteria wel onderdeel van de (verbijzonderde) interne controle. Over deze criteria wordt vanuit de verbijzonderde interne controle intern gerapporteerd. De drie criteria die betrekking hebben op rechtmatigheid: het begrotingscriterium, het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium en het voorwaardencriterium zijn daarnaast ook onderdeel van de (verbijzonderde) interne controle en komen expliciet tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording van het college.

2.4 Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf het verslagjaar 2023 is het college verplicht een rechtmatigheidsverantwoording af te geven die onderdeel vormt van de jaarrekening. Om dit te waarborgen moet gesteund worden op een goed functionerend systeem van interne beheersing en –controle. De werkzaamheden voor de rechtmatigheidsverantwoording door de (verbijzonderde) interne controle in 2025 worden verder toegelicht in hoofdstuk 4.2.

2.5 Planning en werkwijze controleonderzoeken

Wat is de omvang van de waarnemingen?

De omvang van het aantal deelwaarnemingen van de (verbijzonderde) interne controles hangt af van het aantal beheershandelingen (variërend van jaarlijks tot dagelijks), de financiële omvang en de mate van risicobeheersing in het proces (AO/IB). Ook de risico-inschatting is van belang voor de omvang van de werkzaamheden. Daarbij geldt dat voor nieuwe of gewijzigde processen voorafgaand helderheid bestaat over de verantwoordelijkheden binnen een proces en de normstelling. Het minimum aantal deelwaarnemingen varieert van 1 (handeling jaarlijks) tot 25 (dagelijks). De diepgang en de te toetsen elementen veranderen al naar gelang de aanpak.

Voor de omvang van het aantal deelwaarnemingen van de review door de verbijzonderde interne controle wordt een afslag gehanteerd van 25% van het aantal deelwaarnemingen van de interne controle. Hierdoor verhoudt het aantal deelwaarnemingen van de review zich tot het aantal deelwaarnemingen van de interne controle en kan worden vastgesteld of de (kwaliteits-)controles en interne beheersmaatregelen in opzet, bestaan en werking volledig zijn en dat risico's worden beheerst. Het aantal deelwaarnemingen kan worden uitgebreid of een aanvullende controle kan worden uitgevoerd, indien tijdens het onderzoek (materiële) fouten, fouten die vaker voor kunnen komen in de populatie of fouten die van impact zijn op de processen/organisatie worden geconstateerd.

Wanneer vinden onderzoeken plaats?

Het uitvoeren van de onderzoeken gebeurt zoveel mogelijk gedurende het lopende verslagjaar met een kleine overloop naar het volgende jaar. Dit kan in ieder geval voor processen waarbij gedurende het jaar regelmatig handelingen worden uitgevoerd. Voor andere processen is de planning van de controle meer afhankelijk van het moment waarop handelingen plaatsvinden.

Wat is de werkwijze van een controleonderzoek?

1. Inventariseren relevante wet- en regelgeving (normenkader) en beleidsdocumenten.
2. Actualiseren van de risicoanalyse.
3. Interview met teamleider/regisseur en/of betrokken (senior) medewerker(s) over het proces en de daarin opgenomen controlemaatregelen.
4. Actualiseren werkprogramma en toetsingskader.
5. Uitvoeren van de interne controlewerkzaamheden en vastleggen detailbevindingen.
6. Opstellen conceptrapportage met bevindingen, conclusies en aanbevelingen.
7. Voorleggen conceptrapportage: voor reactie aan de betrokkenen.
8. Verspreiden definitieve rapportage aan betrokkenen.

Wat is de omvang van de controle door de accountant?

De omvang van de uit te voeren externe controle door de accountant is afhankelijk van de aanwezige beheersingsmaatregelen in de processen en de verbijzonderde interne controles achteraf. De accountant beoordeelt de kwaliteit van de verrichte controlewerkzaamheden en daaruit voortvloeiende rapportages en stelt op basis hiervan vast of hij gebruik kan maken van de uitgevoerde (verbijzonderde) interne controles. Het controlespoor moet daarom helder (zichtbaar en aantoonbaar) zijn vastgelegd. Dossiervorming is hierbij essentieel.

2.6 Rapportages en voortgangsbewaking

De adviseur interne controle stelt samen met de teams na een controleonderzoek een rapportage op over het gehouden onderzoek, de uitkomsten (bevindingen en conclusies) en aanbevelingen. De voortgangsbewaking vindt plaats op basis van het actieregister met aanbevelingen uit de controleonderzoeken van de accountant en de adviseur interne controle. Tweemaal per jaar, voorafgaand aan de interim-controle en de jaarrekeningcontrole van de accountant, worden de actuele stand van zaken in beeld gebracht en worden deze voorgelegd aan de directie en via het college ter kennisname aangeboden aan de controlecommissie. Na afloop van het verslagjaar wordt een jaarverslag opgesteld met de belangrijkste resultaten van de interne controleonderzoeken en de overige werkzaamheden die in het verslagjaar zijn verricht.

3. CONTROLEONDERZOEKEN 2025

Alle gemeentelijke processen met (substantiële) financiële beheershandelingen worden volgens een roulerende controlecyclus gecontroleerd. De financiële omvang en de risico-inschatting bepalen daarbij in belangrijke mate de prioriteitstelling van de uit te voeren controlewerkzaamheden. In het “Beleidsplan Interne beheersing “2023 – 2025 – Risicogericht en in control” is gekozen voor een jaarlijkse controle van de significante processen en een driejaarlijkse controle van de overige processen. Overwegingen om hiervan af te wijken zijn de mate van wet- en regelgeving, kenmerken van het proces en bevindingen van eerdere controle-onderzoeken. Daarnaast monitoren we voortdurend nieuwe risico’s die zich voordoen in zowel de organisatie als externe risico’s die kunnen leiden tot nieuwe processen in de controlecyclus.

Hieronder volgt een overzicht van de financiële omvang en de risico-inschatting per proces. De financiële omvang is gebaseerd op de begroting 2025. Per kostensoort in de begroting 2025 is geanalyseerd of deze onderdeel is van de (verbijzonderde) interne controle om de financiële omvang te kunnen bepalen en om de volledigheid van de (verbijzonderde) interne controle te waarborgen. De risico-inschatting is een afgeleide van de (fraude)risicoanalyse per proces. De (fraude)risicoanalyses worden ter voorbereiding op de uitvoering van de interne controle in samenwerking met de lijn, de proceseigenaren en de teamleiders beoordeeld op actualiteit en volledigheid. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de (fraude)risicoanalyse per proces.

Proces	Financieel belang	Risico-inschatting	Frequentie	2025
Uitvoering sociaal domein	€ 33.403.000	Midden	jaarlijks	X
Wmo	€ 7.228.000	Laag	jaarlijks	X
Jeugdwet	€ 9.945.000	Laag	jaarlijks	X
Participatiewet	€ 16.230.000	Midden	jaarlijks	X
Personeel	€ 31.703.120	Laag	jaarlijks	X
Gemeentelijke belastingen	€ 11.332.953	Midden	jaarlijks	X
OZB eigenaren niet woningen	€ 1.117.762	Midden	jaarlijks	X
OZB gebruikers niet woningen	€ 850.261	Midden	jaarlijks	X
OZB eigenaren woningen	€ 3.258.074	Midden	jaarlijks	X
Toeristenbelasting	€ 169.600	Laag	jaarlijks	X
Reclamebelasting	€ 104.505	Laag	jaarlijks	X
Rioolheffing	€ 2.467.000	Midden	jaarlijks	X
Forensenbelasting	€ 54.375	Laag	jaarlijks	X
Afvalstoffenheffing	€ 3.208.000	Midden	jaarlijks	X
Inkoop en aanbesteding	€ 47.874.101	Hoog	jaarlijks	X
Inkoop en betalingen	€ 47.874.101	Midden	jaarlijks	X
Specifieke uitkeringen (SiSa)	€ 12.292.000	Midden	jaarlijks	X
Aan- en verkopen grond	€ 4.362.000	Midden	jaarlijks	X
Subsidieverstrekingen	€ 2.718.161	Midden	jaarlijks	X
Treasury	€ 1.400.000	Laag	jaarlijks	X
Leges vergunningen en ontheffingen	€ 546.047	Laag	jaarlijks	X
Sportvoorzieningen	€ 449.590	Laag	driejaarlijks	
Huren en pachten	€ 383.050	Laag	driejaarlijks	
Leerlingenvervoer	€ 622.500	Laag	jaarlijks	X
Leges burgerzaken	€ 399.000	Laag	driejaarlijks	X
Opbrengsten afvalbrengstation/bedrijfsafval	€ 180.000	Laag	driejaarlijks	
Inkomsten: controle op volledigheid		Laag	driejaarlijks	X
Activa		Nader te bepalen	driejaarlijks	

Tabel 2: Financiële omvang en risico-inschatting processen jaarplan verbijzonderde interne controle 2025

Hierna volgen de processen die we voor het verslagjaar 2025 gaan controleren. Bij ieder proces is het financieel belang (primitieve begroting 2025), kort de risico-inschatting en het doel van de (rechtmatigheids)controle beschreven. Voor een nadere uitwerking van de controleprocessen wordt verwezen naar het werkprogramma per proces.

3.1 Uitvoering sociaal domein

Financieel belang: circa € 33.403.000 aan lasten en € 340.000 aan baten (terugvordering, verhaal, rente en aflossing, en eigen bijdragen).

Een groot deel van het normenkader wordt gevormd door externe wet- en regelgeving, verordeningen en beleids- en uitvoeringsregels met uitgebreide richtlijnen voor de uitvoering. Er is sprake van een groot aantal mutaties en handelingen (besluiten en betalingen) per jaar. Een risico-verhogende factor is dat de gemeente voor een getrouwe en rechtmatige uitvoering van de Wmo 2015 en Jeugdwet mede afhankelijk is van diverse ketenpartners. Het niet naleven van recht-, hoogte- en durbebepalingen van wet- en regelgeving bij uitkeringen, verstrekkingen, voorzieningen en vergoedingen heeft vanwege het groot aantal mutaties en handelingen per jaar een gemiddeld risico.

Het doel van de controle is vaststellen dat de uitkeringen, verstrekkingen, voorzieningen en vergoedingen op het gebied van werk, inkomen en zorg juist, tijdig en rechtmatig worden verstrekt en verantwoord. Daarnaast is het doel om vast te stellen dat de terugvorderingen, verhaal, rente en aflossingen en eigen bijdragen juist, tijdig en volledig worden opgelegd en verantwoord. Hierbij is tevens de afstemming met ketenpartners van belang.

3.2 Personeel

Financieel belang: circa € 31.703.120 aan lasten (inclusief raad en college).

Het proces kenmerkt zich door een verscheidenheid aan sociale, fiscale en arbeidsvoorwaardelijke regelgeving en vele mutaties gedurende het jaar (in-/uitdiensttredingen, periodieke verhogingen, mutaties in uren, vaste en variabele onkostenvergoedingen). Vanwege goedwerkende interne beheersmaatregelen in het proces zoals het vier-ogenprincipe op de verwerking van mutaties en zichtbaar vastgelegde controlewerkzaamheden in de lijn is het risico laag.

Het doel van de controle is vaststellen dat de gegevens en mutaties in de personeels- en salarisadministratie juist en rechtmatig tot stand zijn gekomen en de personeelskosten juist en tijdig worden betaald en verantwoord.

3.3 Gemeentelijke belastingen

Financieel belang: circa € 11.332.953 aan baten en € 115.000 aan lasten (kwijschelding).

De verwerking van de gegevens van de belastingplichtige inclusief mutaties vindt plaats aan de hand van verschillende (geautomatiseerde) interne beheersmaatregelen. Onjuiste verwerking van de gegevens of mutaties kan resulteren in onrechtmatigheden. Hoewel het risico op grote financiële onrechtmatigheden mede dankzij (goed)werkende (geautomatiseerde) interne beheersingsmaatregelen in het proces beperkt is, is vanwege de financiële omvang, kans op onvolledigheid en de impact van onjuiste verwerking het risico op midden ingeschat.

Het doel van de controle is vaststellen dat de gemeentelijke belastingen juist, tijdig en volledig worden opgelegd en verantwoord en daarnaast dat verminderingen, vrijstellingen en kwijscheldingen juist en volledig worden ontvangen.

3.4a Inkoop en aanbesteding

Financieel belang: circa € 47.874.101 aan lasten.

Het niet voldoen aan de Europese aanbestedingswetgeving brengt financiële en juridische risico's met zich mee. De inkoopbevoegdheid is decentraal is belegd bij de budgethouders. De belangrijkste beheersmaatregelen in het proces zijn het verplicht gebruik van inkoopstartformulieren bij aanbestedingen

vanaf € 25.000 en een volledig en actueel contractenregister. Dit blijft ondanks deze beheersmaatregelen een proces waarin fouten tot substantiële rechtmatigheidsbevindingen kunnen leiden. Dit proces heeft daarom een hoge risico-inschatting.

Het doel van de controle is vaststellen dat de uitgaven voor werken, diensten en leveringen juist en rechtmatig tot stand zijn gekomen en juist en tijdig zijn betaald en verantwoord. Daarbij vaststellen dat de (Europese) aanbestedingsregels worden nageleefd.

3.4b Inkoop en betalingen

Financieel belang: circa € 47.874.101 aan lasten.

De controle is gericht op het betaalproces (facturen en autorisatie betalingen). Op basis van deelwaarnemingen wordt de wet- en regelgeving gecontroleerd. Hierbij gaat het met name om de budgethoudersregeling 2023 en overige wet- en regelgeving en beleidsregels. Vanwege verschillende controlewerkzaamheden in de lijn is het risico laag. Wel kan de impact van een fout in het proces van betalingen hoog zijn. De risico-inschatting van dit proces is daarom gemiddeld.

Het doel van de controle is vaststellen dat de autorisatie van facturen en betalingen juist zijn uitgevoerd, de administratieve verwerking van de facturen juist is (PAV-er en budgethouder), de prestatie is geleverd en de mutaties van crediteurenstamgegevens juist, tijdig en volledig zijn verwerkt. Daarbij vaststellen dat de geldende wet- en regelgeving wordt nageleefd.

3.5 Specifieke uitkeringen (SiSa)

Financieel belang: circa € 12.292.000 aan baten (inclusief overdrachten PW, IOAW, IOAZ en Bbz).

Doel is vaststellen dat de verantwoording van de ontvangen subsidies/ bijdragen van derden (rijk, provincie) volledig wordt aangeleverd. De coördinatie hiervan is centraal belegd in de organisatie. De accountant voert de controle uit op basis van de bepalingen in het BADO. De door de accountant geconstateerde rechtmatigheidsfouten en/ of –onduidelijkheden worden betrokken in de rechtmatigheidsverantwoording van het college.

3.6 Aan- en verkopen grond

Financieel belang: circa € 4.362.000 aan baten.

Het aan- en verkopen van grond is als onderdeel van grondexploitatie een belangrijk proces van de gemeente. Financiële risico's ontstaan wanneer de resultaten van plannen afwijken van oorspronkelijke prognoses (veronderstelde winsten uit grondverkoop zijn lager of blijven uit, vertraging in de uitvoering van woningbouw- en/of industriecomplexen, of verliesgevende complexen). Andere risico's zijn het verlenen van ongeoorloofde staatssteun en het vergoeden van planschade in verband met schade veroorzaakt door planologische maatregelen. Dit proces heeft vanwege de kans en impact op deze gebeurtenissen in combinatie met de financiële omvang een gemiddeld risico.

Het doel van de controle is vaststellen dat de lasten en baten voor het aan- en verkopen van grond juist, tijdig en volledig worden verantwoord en plaatsvinden binnen de vastgestelde kaders.

3.7 Subsidieverstrekingen

Financieel belang: circa € 2.718.161 aan lasten.

In het proces van subsidieverstrekingen zijn verschillende interne beheersmaatregelen aanwezig, zoals functiescheiding, kwaliteitscontroles op de afdeling en een tussentijdse toets van prestatieverlevering. Daarnaast leggen subsidieontvangers die een subsidie ontvangen boven de € 50.000 verantwoording af middels een financieel verslag en daarbij een accountantsverklaring. Vanwege de financiële omvang en het risico op afwijkingen is de risico-inschatting gemiddeld.

Het doel van de controle is vaststellen dat de subsidies aan instellingen en belangengroeperingen juist, tijdig en rechtmatig worden verstrekt, vastgesteld en verantwoord.

3.8 Treasury

Financieel belang: circa € 1.400.000 aan lasten en € 375.000 aan baten.

De controle is gericht op het beheer (procedures en richtlijnen), het bevoegd aangaan en muteren van financiële posities en het naleven van de wet Fido (met name renterisiconorm en kasgeldlimiet). Vanwege de lage kans en impact op onregelmatigheden in het proces en controlewerkzaamheden in de lijn is het risico laag.

Het doel van de controle is vaststellen dat de treasury activiteiten rechtmatig tot stand zijn gekomen en juist en tijdig zijn verwerkt.

3.9 Leges, vergunningen en ontheffingen

Financieel belang: circa € 546.047 aan baten.

Dit proces bestaat uit het controleren van legesopbrengsten voor het verlenen van omgevingsvergunningen en vergunningen en ontheffingen op grond van de omgevingswet en APV / bijzondere wetten. In het proces zijn interne beheersmaatregelen ingericht zoals digitale aanvragen, tweedelijnscontrole op vergunningen, het vastleggen van werkafspraken tussen VTH en BVI en het maken van aansluitingen. Vanwege deze interne beheersmaatregelen en de controles in de lijn is de risico-inschatting laag.

Het doel van de controle is vaststellen dat de leges voor vergunningen en ontheffingen juist en rechtmatig worden opgelegd en de legesopbrengsten juist, tijdig en volledig worden verantwoord.

3.10 Leerlingenvervoer

Financieel belang: € 622.500 aan lasten.

In het proces leerlingenvervoer zijn verschillende interne beheersmaatregelen aanwezig zoals functiescheiding, koppeling met de BRP, vier-ogen-controle declaratie, vier-ogen- controle eigen bijdrage en periodieke aansluiting met de financiële administratie. Vanwege de aanwezige interne beheersmaatregelen en de financiële omvang is de risico-inschatting laag.

Het doel van de controle is vaststellen dat tegemoetkomingen voor leerlingenvervoer juist, tijdig en rechtmatig worden verstrekt en verantwoord en dat de eigen bijdragen juist, tijdig en volledig worden opgelegd en verantwoord.

3.11 Leges burgerzaken

Financieel belang: circa € 399.000 aan baten.

In het proces leges burgerzaken zijn verschillende interne beheersmaatregelen en controlewerkzaamheden aanwezig zoals digitale aanvraag, vier-ogen-controle op de invoer van de tarieven, functiescheiding en periodieke aansluiting met de financiële administratie. Vanwege de aanwezige interne beheersmaatregelen en de financiële omvang is de risico-inschatting laag.

Het doel van de controle is het vaststellen dat de opbrengsten van de leges burgerzaken juist, tijdig en volledig worden verantwoord. Daarbij vaststellen dat de geldende wet- en regelgeving wordt nageleefd.

3.12 Volledigheid Inkomsten

Financieel belang: circa € 104.859.166 aan baten

De controle is gericht op het vaststellen dat alle begrote inkomsten ook werkelijk worden ontvangen en dat de organisatie volledig is met de inkomsten. Deze controle bevat alle inkomsten en raakt daarom alle processen met inkomsten binnen de organisatie. Deze controle omvat daarmee een grote verscheidenheid aan wet- en regelgeving. Binnen de bestaande processen zijn verschillende beheersmaatregelen aanwezig om het risico dat inkomsten niet juist, tijdig of volledig worden ontvangen te verkleinen. Vanwege de verscheidenheid aan processen, de daarbij behorende wet- en regelgeving en de verschillende beheersmaatregelen is de risico-inschatting laag.

Het doel van de controle is vaststellen dat alle inkomsten van de organisatie volledig zijn en juist, tijdig en volledig worden ontvangen.

3.13 Fraude, integriteit en naleving wet- en regelgeving

De beheersing van frauderisico's is belangrijk voor een gedegen en betrouwbare interne bedrijfsvoering. In de verschillende processen zijn verschillende beheersmaatregelen ingericht ter voorkoming van fraude welke door middel van interne controle gedurende het jaar worden gecontroleerd. Daarnaast vindt er een organisatie-brede frauderisicoanalyse plaats waarin de frauderisico's per proces schematisch worden weergegeven.

3.14 IT en dataveiligheid

Voor de uitvoering van de interne controle is het van belang dat er gesteund kan worden op de (financiële) applicaties. Zo kan worden beoordeeld of de beheersmaatregelen zoals functiescheiding en het vier-ogen principe juist worden uitgevoerd. Om te beoordelen of de informatie in de verschillende (financiële) applicaties juist is wordt er een beperkte controle uitgevoerd op de logische toegangsbeveiliging van verschillende (financiële) applicaties. Het doel van de controle is vaststellen dat de logische toegangsbeveiliging juist is.

4. OVERIGE WERKZAAMHEDEN 2025

In dit hoofdstuk zijn de overige in 2025 te verrichten werkzaamheden toegelicht. Daarnaast is het van belang dat de adviseur interne controle op de hoogte blijft van actuele ontwikkelingen en relevante informatie. Voorbeelden zijn besluitenlijsten raad en college, planning & control-documenten (begroting, jaarrekening), wijzigingen in wet- en regelgeving, publicaties Commissie BBV, nieuwsberichten VNG, etc.

4.1 Controleprotocol, normenkader en toetsingskader 2025

Het normen- en toetsingskader zijn kaders voor de verbijzonderde interne controle en rechtmatigheidsverantwoording. In het normenkader staat de relevante wet- en regelgeving die van toepassing is. In het toetsingskader staan de artikelen benoemd die betrekking hebben op financiële beheershandelingen. Beide kaders worden voorafgaand aan een controleonderzoek geactualiseerd en vertaald naar het werkprogramma en vervolgens gedurende het jaar actueel gehouden. Het normenkader maakt onderdeel uit van het controleprotocol. In het controleprotocol geeft de raad nadere aanwijzingen aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle op getrouwheid van de jaarstukken. Daarnaast bevat het controleprotocol aanwijzingen voor de op te stellen rechtmatigheidsverantwoording door het college, waaronder de van toepassing zijnde normen, verantwoordings- en rapportagegrens.

4.2 Rechtmatigheidsverantwoording 2025

Vanaf 2023 legt het college een verantwoording af over de rechtmatigheid die wordt opgenomen in de jaarrekening. Om ook in 2025 tot een gedegen rechtmatigheidsverantwoording te komen worden in 2025 door de verbijzonderde interne controle de volgende werkzaamheden verricht:

1. Concretiseren van het normenkader en toetsingskader
Het normen- en toetsingskader worden voor het controlejaar geactualiseerd om de relevante wet- en regelgeving voor de rechtmatigheidsverantwoording te bepalen.
2. Opstellen controleprotocol
Het controleprotocol wordt opgesteld voor het controlejaar. Onderdeel hiervan is het normenkader. Dit is, naast overige gemaakte afspraken en wet- en regelgeving, het door de gemeenteraad vastgestelde kader voor de rechtmatigheidsverantwoording.
3. Inventariseren financiële geldstromen
Om de volledigheid van de rechtmatigheidsverantwoording te kunnen onderbouwen vindt er een check plaats of alle geldstromen waarin een fout boven de rapportagegrens kan voorkomen onderhevig zijn aan (verbijzonderde) interne controle. Voor het vaststellen van deze geldstromen worden de kostensoorten uit de begroting van het begrotingsjaar als basis gebruikt.
4. Aanpassen werkprogramma's (verbijzonderde) interne controle
De werkprogramma's per proces zijn de uitwerking van het actuele normen- en toetsingskader en de (fraude)risicoanalyse. In het werkprogramma zijn op basis van het actuele normen- en toetsingskader en de (fraude)risicoanalyse de interne controlewerkzaamheden opgenomen om de getrouwheid en rechtmatigheid te kunnen toetsen.
5. Misbruik en oneigenlijk gebruik
Bij de rechtmatigheidscontrole van de jaarrekening wordt nagegaan of de gemeente over interne procedures beschikt die opzettelijk misbruik en oneigenlijk gebruik voorkomen. Het overkoepelend beleidsstuk M&O dient ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen. De belangrijkste vereisten worden getoetst bij de (verbijzonderde) interne controles gedurende het jaar. De uitwerking van het overkoepelend beleid is geïncorporeerd in de diverse vigerende specifieke regelingen, verordeningen en processen.

6. Controle begrotingscriterium

Bij de controle op begrotingsrechtmatigheid worden aan de hand van informatie vanuit planning en control de over- en onderschrijdingen van baten en lasten bij de jaarrekening in beeld gebracht en volgens de richtlijnen van de Kadernota Rechtmatigheid en gemaakte afspraken met de gemeenteraad beoordeeld.

4.3 IT en dataveiligheid

De toetsing van (financiële) systemen is steeds meer van belang. Er zijn hierbij veel raakvlakken met informatiebeveiliging. Voor de controles en kwaliteit van informatie is het van belang dat gegevens juist zijn en correct verwerkt worden in de systemen. Data-hygiëne en beheersmaatregelen zoals systeemtechnisch afgedwongen vastgestelde functiescheidingen en autorisaties zijn dan ook onderdeel van de controles. Bij de controles wordt gebruik gemaakt van query's en toetsing van dossiers om de juistheid van de gegevens en werking van de systemen te toetsen.

4.4 Themaonderzoeken

De VIC kan gedurende het controlejaar themaonderzoeken uitvoeren. De onderwerpen en scope van deze onderzoeken zijn niet vooraf bepaald. De onderzoeken worden naar behoefte ingezet gedurende het jaar. Met deze werkwijze bieden we maximale flexibiliteit die nodig is om in te kunnen spelen op de actualiteit en risico's.

5. GLOBALE JAARPLANNING

De controlewerkzaamheden worden zoveel mogelijk gedurende het verslagjaar 2025 uitgevoerd met een uitloop naar 2026. De werkzaamheden zijn, zoals eerder gezegd, een coproductie tussen adviseur interne controle en de interne organisatie.

De globale jaarplanning ziet er als volgt uit:

- Uitvoeren interne controleonderzoeken processen > april 2025 tot en met maart 2026
- Opmaken rechtmatigheidsverantwoording 2025 > januari 2026 tot en met april 2026
- Actualiseren voortgangsrapportage follow-up > september 2025 tot en met februari 2026
- Controleprotocol 2025 > december 2025
- Jaarverslag Interne controle 2025 > mei 2026

